

Uw sociale zekerheid als kunstenaar in Europa

Kunst, cultuur en de economische en sociale diversiteit van de artistieke wereld in Europa kennen geen grenzen. Daarom is het belangrijk om de **regels en stappen in het woonland of in het werkland te identificeren om uw socialezekerheidsbescherming te garanderen.**

De Belgische, Franse en Italiaanse socialezekerheidsinstellingen die bevoegd zijn voor de behandeling van de dossiers inzake grensoverschrijdende mobiliteit van de personen stellen een gemeenschappelijke aanpak voor.

De mobiliteit van de kunstenaars kan bestaan uit sporadische of regelmatige verplaatsingen, die al dan niet voorzienbaar zijn, op grond van een arbeidsovereenkomst of voor eigen rekening in twee of meer landen, in Europa of daarbuiten. Deze elementen zijn belangrijk om te bepalen waar de socialezekerheidsbijdragen verschuldigd zijn en waar de socialezekerheidsprestaties worden toegekend (werkloosheid, geneeskundige verzorging, kinderbijslag, ...).

Of u nu uitvoerend of scheppend kunstenaar bent, podiumkunsten organiseert of culturele evenementen huisvest, er is geen tekort aan situaties in onze landen waarin cultuur een essentiële rol speelt.

De sociale zekerheid binnen een Europese context: waar hebben we het over?

In Europa beschikt elke lidstaat van de Europese Unie¹ over een verplicht socialezekerheidssysteem dat aan de bevolking een basisdekking biedt inzake geneeskundige verzorging, arbeidsongevallen, werkloosheid of andere risico's. Doorgaans wordt de sociale zekerheid gefinancierd door socialezekerheidsbijdragen van werkgevers en werknemers of door belastingen.

In Europa zijn de kunstenaars, die vaak zeer mobiel zijn, beschermd door **de Europese verordeningen² inzake de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels**. Zo verloopt hun mobiliteit binnen de Europese Economische Ruimte³ en Zwitserland gemakkelijker, **aangezien ze onder één enkel nationaal socialezekerheidsstelsel vallen.**

1. Een lidstaat is een land dat deel uitmaakt van de Europese Unie: België, Frankrijk, Nederland, Duitsland, Groothertogdom Luxemburg, Italië, Ierland, Denemarken, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Malta, Cyprus (Griekse deel), Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije, Kroatië. Het Verenigd Koninkrijk past onder bepaalde voorwaarden nog steeds de Europese coördinatieverordeningen toe.

2. Verordening (EG) 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels alsook de toepassingsverordening nr. 987/2009.

3. Hiertoe behoren horen alle EU-landen evenals IJsland, Noorwegen en Liechtenstein.

Hoe weet ik onder welk socialezekerheidsstelsel ik val als ik in het buitenland werk?

Om mijn socialezekerheidsstelsel te bepalen bij internationale mobiliteit, moet mijn situatie betrekking hebben op minstens **twee landen**, hetzij via mijn gewoonlijke woonplaats, de plaats waar ik mijn activiteit(en) uitoefen of de zetel van mijn werkgever.

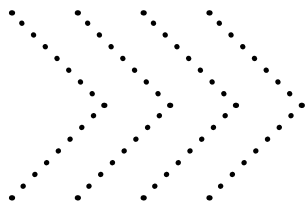
Stel dat ik in Brussel woon en voltijds als bediende spektakels regisseur voor de Opéra de Lille. Volgens het basisprincipe val ik onder de Franse regeling omdat ik uitsluitend in Frankrijk werk. Ik zal socialezekerheidsbescherming genieten volgens de Franse nationale regels en procedures.

Er zijn twee belangrijke uitzonderingen op dit basisprincipe:

- Wanneer ik **sporadisch** en **tijdelijk** werk in een ander land dan het land waar ik gewoonlijk werk.
- Wanneer ik **regelmatig** en **voorzienbaar** werk in meerdere landen. Of nog, wanneer er een afwisseling is tussen sporadische arbeidsprestaties en de uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen.

In deze situaties levert de socialezekerheidsinstelling van het land dat door de coördinatieverordeningen als bevoegd is aangewezen, op uw verzoek of dat van uw werkgever, een A1-verklaring af waaruit blijkt dat het bevoegd is.

Zie diagram op de volgende pagina

Mijn situatie betreft minstens twee landen

Bijvoorbeeld: Ik woon in Italië en oefen mijn activiteit uit in Frankrijk.

NEE

De Europese verordeningen inzake coördinatie van de socialezekerheidsstelsels zijn **niet van toepassing**.

Ik moet contact opnemen met de instelling van mijn woonland.

NEE

Ik voer **regelmatig** en **voorzienbaar** activiteiten uit in meerdere landen (met minstens **2 landen** waarin ik meer dan **5% van mijn activiteiten uitoefen**).

Gelijktijdige tewerkstelling

Al mijn activiteiten worden in alle landen uitgeoefend onder **hetzelfde statuut**.

JA

Ik voer een **substantieel** gedeelte van mijn activiteiten uit in het land waarin ik woon.

→ Een substantieel deel van de werkzaamheden van de werknemer op het grondgebied waar hij woont, betekent dat ten minste 25% van de arbeidstijd daar wordt verricht en/of dat het loon voor de op dit grondgebied verrichte werkzaamheden 25% van het totale loon van de werknemer bedraagt.

Maak een keuze

A

Ik ben werknemer

Bijvoorbeeld: Ik woon in Rome en ben loontrekkend decorbouwer (voor een Oostenrijkse firma) in 10 landen van de EU, ik werk a rato van 25% van mijn arbeidstijd in mijn woonland.

→ Ik val onder de sociale zekerheid van mijn woonland (Italië).

Voor mijn A1*, moet ik dus contact opnemen met de instelling van mijn woonland.

B

Ik ben zelfstandige

Bijvoorbeeld: Ik ben zelfstandig kunstenaar en woon in Parijs. Ik werk a rato van 36% van mijn arbeidstijd in de Opera van Parijs en oefen de rest van mijn activiteiten uit in de Opera van Milaan.

→ Ik val onder de sociale zekerheid van mijn woonland (Frankrijk). Voor mijn A1*, moet ik dus contact opnemen met de instelling van mijn woonland.

JA

Ik werk gewoonlijk **uitsluitend** in een enkel land.

JA

Ik val onder de regeling van het land waarin ik werk

Bijvoorbeeld: Ik woon in Brussel en werk uitsluitend voor de Opera van Rijsel. Ik val dus onder de Franse regeling.

NEE

Maak een keuze

A

B

Ik voer **sporadisch** en **tijdelijk** een korte activiteit uit in een ander land.

Detachering

Ik blijf gedekt door mijn **gewoonlijke sociale zekerheid**

Bijvoorbeeld: Ik ben zelfstandig danseres en woon in België. Een Italiaans theater biedt me aan om 2 voorstellingen te doen.

→ Ik val onder de Belgische sociale zekerheid.

Voor mijn A1*, moet ik contact opnemen met de bevoegde instelling van mijn gewoonlijk stelsel.

NEE

Maak een keuze

A

Ik ben werknemer en zelfstandige

Bijvoorbeeld: Ik woon in Zaventem en ben loontrekkend toneelspeler in het Théâtre de la Toison d'Or in Brussel. Ik geef theatercursussen in Parijs als zelfstandige.

→ Ik val onder de sociale zekerheid van het land waarin ik een loontrekkende activiteit uitoefen (België).

Voor mijn A1*, moet ik dus contact opnemen met de instelling van mijn woonland.

B

Ik voer een deel van mijn activiteiten uit als ambtenaar en een ander deel als zelfstandige en/of werknemer

Bijvoorbeeld: Ik ben van Indiase afkomst en woon in Maastricht. Ik werk als ambtenaar (leerkracht) in een school voor modeontwerp in Milaan en als werknemer in een modehuis in Antwerpen. Ik geef als zelfstandige privéés kledingsnit aan studenten in Duitsland.

→ Ik val onder de sociale zekerheid van het land waarin ik mijn activiteit als ambtenaar uitoefen (Italië).

Voor mijn A1*, moet ik dus contact opnemen met de bevoegde instelling van mijn woonland.

*A1: is een document dat de toepasselijke wetgeving bewijst.

Essentiële vragen om mij voor te bereiden en beter beschermd te zijn

Belangrijk: alle elementen van uw individuele situatie zijn bepalend om de socialezekerheidsinstellingen toe te laten vast te stellen welk socialezekerheidsstelsel bevoegd is.

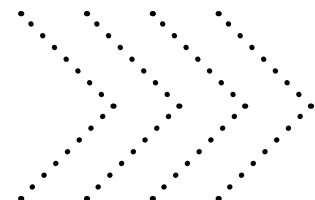
Mijn oorspronkelijke situatie:

- **Mijn woonland?** Waar mijn vaste en regelmatige verblijfplaats is: dit is meestal het land waar mijn medische zorgen toegediend worden, waar mijn kinderen naar school gaan, waar mijn fiscale woonplaats is, enz.
- **Ben ik bediende/werknemer, uitzendkracht?** Ik ontvang loonfiches, heb een arbeidsovereenkomst, mijn werkgever maakt mijn socialezekerheidsbijdragen over (op mijn loonfiche staat dus een bruto- en een nettobedrag), enz.
- **Ben ik uitkeringsgerechtigde werkloze?** Ik ontvang werkloosheidsuitkeringen.
- **Ben ik zelfstandige?** Ik maak facturen op om betaald te worden, stel dienstverleningcontracten op, ik ben verantwoordelijk voor het betalen van mijn socialezekerheidsbijdragen, ik vul btw-aangiftes in, enz.
- **Wat is de verdeling van mijn activiteiten?** Op het vlak van de arbeidstijd, inkomsten, omzet of aantal gepresteerde diensten, ben ik werkzaam in het land waarin ik woon?

Mijn situatie inzake internationale mobiliteit:

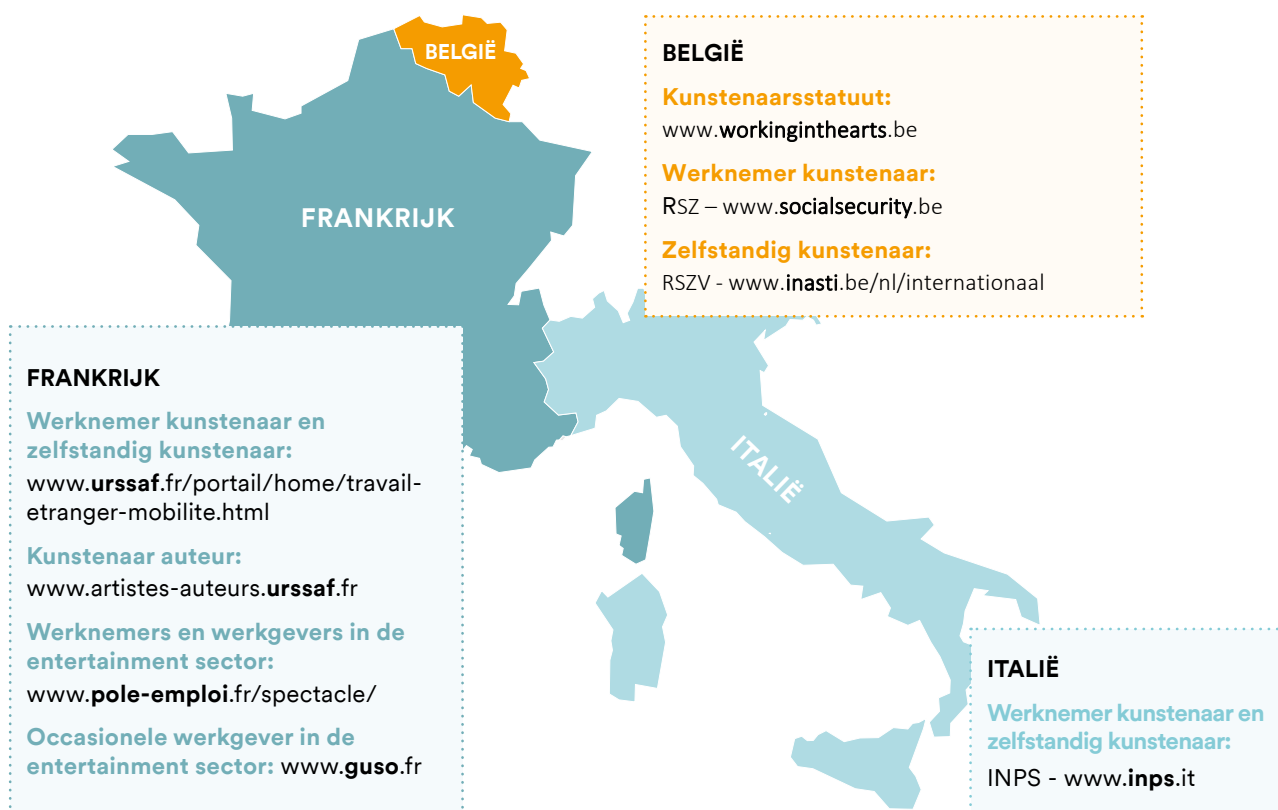
- In welk(e) land(en) werk ik?
- Is dit sporadisch en tijdelijk, van korte duur?
- Is dit regelmatig, voorzienbaar?
- Is dit voor meerdere werkgevers of klanten:
 - » Hoe zijn mijn activiteiten verdeeld over elk land?
 - » Hoe word ik betaald (verloning, salaris, facturen)?
- Wat is mijn **statuut** in het gastland/de gastlanden (werknemer, zelfstandige, ambtenaar)?

Opgelet: dezelfde activiteit verschillend kan worden gekwalificeerd afhankelijk van de staat waarin deze wordt uitgevoerd. Het is daarom essentieel om in het land waar werkt uit te zoeken of de nationale wetgeving de activiteit classificeert als werknemer, zelfstandige of het helemaal niet als een beroepsactiviteit beschouwt.

Voorafgaand aan het vertrek naar het buitenland

- **Voor de kunstenaars en de professionele podiumkunstenaars:** deel ik elk professioneel project in het buitenland mee aan mijn socialezekerheidsinstelling zodra ik daarvan op de hoogte ben. Als ik door mijn gewoonlijke sociale zekerheid gedekt kan blijven in het buitenland, zorg ik ervoor om de A1-verklaring te hebben die dat bewijst.
- **Voor de organisatoren:** kijk ik na of de kunstenaars die optreden, over hun A1-verklaring beschikken of gedekt zijn door de sociale zekerheid van het gastland van het evenement.

Deze site van de Europese Commissie is speciaal gewijd aan de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels. Daar vindt u de praktische gids voor de wetgeving die van toepassing is in de Europese Unie (EU), de Europese Economische Ruimte (EER) en Zwitserland en andere documenten: [Officiële documenten - Werkgelegenheid, sociale zaken en inclusie - Europese Commissie \(europa.eu\)](#)

